

***Statenstuk* 2011-466**

Aanbevelingen planning- en controldocumenten 2011-2015

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie op 16 februari 2011
- Provinciale Staten op 9 maart 2011

Voorstel van het Presidium van Provinciale Staten van Drenthe van 31 januari 2011, kenmerk 5/SG/2011001126

Inleiding

Bij het bespreken van de jaarstukken 2009 en de besparingsvoorstellen op de gesubsidieerde instellingen (Voorjaarsnota 2010) hebben verschillende leden van Provinciale Staten de vraag gesteld of zij voldoende inzicht hebben in de ontwikkeling van de uitgaven en in de met die uitgaven gerealiseerde prestaties: *kan de geleverde informatie niet preciezer en overzichtelijker?* Om de voorstellen tot bezuiniging op waarde te beoordelen vinden de Statenleden een goed inzicht in uitgaven en prestaties van groot belang.

De Statenleden hebben aan de werkgroep programmabegroting¹ gevraagd advies uit te brengen over nog niet benutte mogelijkheden het informatiegehalte van de begroting- en rekeningstukken te verbeteren.

Werkconferentie

Ter voorbereiding op haar advies heeft de werkgroep programmabegroting alle Statenleden uitgenodigd kritisch te kijken naar een selectie uit de P&C-stukkenstroom van het kalenderjaar 2010. Op 19 januari jongstleden heeft een werkconferentie plaatsgevonden. De aanwezige Statenleden hebben de informatieverstrekking over het onderwijskansenbeleid en het bedrijventerreinenbeleid besproken aan de hand van een checklist met tien aandachtspunten.

Op diverse onderdelen zijn de deelnemende Statenleden² tevreden over de huidige informatieverstrekking. Zo is er tevredenheid over:

- de begroting in een oogopslag
- de discussie over begrotingsvoorstellen voor het volgende jaar in het kader van de Voorjaarsnota
- de opname van de twee grote programma's (RSP en Versnellingsagenda) in de programmabegroting
- het hanteren van stoplichtkleuren in de jaarstukken
- de inhoudelijke onderbouwing in de Statenstukken van het onderwijskansenbeleid en het bedrijventerreinenbeleid

Op andere onderdelen zijn er mogelijkheden tot verbetering, zoals bij:

- het in heldere taal benoemen van de feitelijk geboekte voortgang
- het verwijzen naar de relevante Statenstukken uit het verleden
- het tijdig toezenden van aangekondigde voortgangsrapportages

Behalve probleemsigalerend is op de werkconferentie gekeken of voorstellen tot verbetering uitvoerbaar zijn.³ Van te voren heeft de werkgroep programmabegroting acht verbetervoorstellen op papier gezet. Tijdens de werkconferentie hebben de Statenleden daar vijf verbeterpunten aan toegevoegd. Op basis van de groslijst met 13 verbetervoorstellen zijn vier aanbevelingen geselecteerd. Het betreft

¹ Ingesteld door de commissie BFE, bestaande uit Statenleden afkomstig uit alle zes Statenfracties, en onder het interim-voorzitterschap van de heer A. Huizing.

² In totaal hebben dertien Statenleden via een vragenlijst een oordeel gegeven over de bestaande informatiestroom en suggesties gedaan ter verbetering van gesignaleerde tekortkomingen.

³ Op de werkconferentie waren ook aanwezig: de Gedeputeerde Financiën, twee medewerkers van het team financiën en de beide beleidsmedewerkers die op ambtelijk niveau de Statenstukken opstellen over onderwijskansenbeleid en bedrijventerreinenbeleid. Bij de vraag of bepaalde verbetervoorstellen uitvoerbaar zijn, heeft de werkgroep programmabegroting zich vooral op hun oordeel gebaseerd.

Beleidsbrief

aanbevelingen waarover tijdens de werkconferentie consensus blijkt te bestaan en die in de praktijk uitvoerbaar zijn. De rode lijn is om meer gebruik te maken van informatie die reeds op het provinciehuis aanwezig is.

De aanbevelingen betreffen de volgende zaken:

- Precieze projectinformatie;
- Koppelen P&C documenten en Statenstukken;
- Prestaties gesubsidieerde instellingen;
- Afwijkingen vastgesteld beleid.

In de bijgevoegde rapportage 'Meer profijt van de planning- en controldocumenten in 2011-2015' treft u de aanbevelingen integraal aan.

Advies

De rapportage "Meer profijt van de planning- en controldocumenten in 2011-2015" en de hierin opgenomen aanbevelingen vaststellen.

Meetbaar / Beoogd beleidseffect

De aanbevelingen richten zich op verbetering van het profijt van Provinciale Staten van de planning- en controldocumenten in de nieuwe Statenperiode.

Argumenten

De aanbevelingen zijn het resultaat van een zorgvuldig voorbereidingstraject, waarbij naast Statenleden ook de gedeputeerde en betrokken ambtenaren zijn betrokken. Naast wenselijkheid zijn de aanbevelingen ook getoetst op uitvoerbaarheid.

Voor het overige wordt verwezen naar de bijgevoegde rapportage en het verslag van de gehouden werkconferentie (eveneens bijgevoegd).

Uitvoering / Tijdsplanning

De aanbevelingen zullen worden benut ten behoeve van de voorbereiding van hierna volgende planning- en controldocumenten.

Financiën

-

Monitoring en evaluatie

Over de monitoring en evaluatie zijn vooralsnog geen nadere afspraken gemaakt. Desgewenst kan de werkgroep programmabegroting op verzoek van Provinciale Staten, bijvoorbeeld in 2013 (halverwege de nieuwe statenperiode), onderzoeken in hoeverre de beoogde verbeteringen daadwerkelijk tot stand zijn gekomen.

Beleidsbrief

Extern betrokkenen

De rapportage is tot stand gekomen onder begeleiding van dr. M. Herweijer c.s.

Communicatie

-

Bijlagen

1. Rapportage 'Meer profijt van de planning- en controldocumenten in 2011-2015' (2 februari 2011);
2. Verslag werkconferentie 'Meer profijt van de planning- en controldocumenten in 2011-2015' (19 januari 2011).

Assen, 3 februari 2011
Kenmerk: 5/SG/2011001126

Het Presidium van provinciale staten,
J. Tichelaar, voorzitter
mevrouw mr. drs. S. Buissink, griffier

Ontwerpbesluit

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van het Presidium van provinciale staten van 3 februari 2011, kenmerk 5/SG/2011001126;

BESLUITEN:

De rapportage "Meer profijt van de planning- en controldocumenten in 2011-2015" en de hierin opgenomen aanbevelingen vast te stellen.

Assen, 9 maart 2011

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

Meer profijt van de planning- en control documenten in 2011-2015

Inleiding

Bij het bespreken van de jaarstukken 2009 en de besparingsvoorstellen op de gesubsidieerde instellingen (Voorjaarsnota 2010) stellen verschillende leden van Provinciale Staten de vraag of zij voldoende inzicht hebben in de ontwikkeling van de uitgaven en in de met die uitgaven gerealiseerde prestaties: *kan de geleverde informatie niet preciezer en overzichtelijker?* Om de voorstellen tot bezuiniging op waarde te beoordelen vinden de Statenleden een goed inzicht in uitgaven en prestaties van groot belang.

De Statenleden vragen aan de werkgroep programmabegroting¹ advies uit te brengen over nog niet benutte mogelijkheden het informatiegehalte van de begroting- en rekeningstukken te verbeteren. In het tweede deel van dit advies treft u daarom vier aanbevelingen aan.

Project Kwaliteit van Beleid

Ook bij GS is er in de aanloop naar de nieuwe Statenperiode meer aandacht voor de kwaliteit van de documenten die de besluitvorming in Provinciale Staten ondersteunen. Het college van Gedeputeerde Staten en de ambtelijke organisatie hebben het initiatief genomen om de stukkenstroom inhoudelijk en op het vlak van systematiek te verbeteren. Bij dit initiatief van het College spelen de volgende zaken een rol:

1. Het *inhoudelijk* verbeteren van de beleidsinformatie in de beleidsstukken, door die informatie te formuleren vanuit en te structureren langs een “doelenboom”² om zo een optimale beoordeling van verwachte en bereikte doelbereiking, doeltreffendheid en doelmatigheid mogelijk te maken.
2. Een dusdanige opzet van de documenten binnen de Planning&Control-cyclus, dat deze een *ordering* van onderwerpen kennen die een goede “kapstok” biedt voor de bestuurlijke discussie in de Staten en daarmee een versterking van de kaderstellende en controlerende rol mogelijk maakt en een goede doorwerking heeft naar de mandatering aan het college.
3. Het verstrekken van beleidsinformatie van dusdanige *kwaliteit* en *detailniveau* in de diverse beleidsstukken, dat deze aansluit bij de politieke discussie waarvoor het betreffende stuk wordt aangeleverd en die aldus de gelegenheid biedt voor optimale ondersteuning van de bestuurlijke besluitvorming.

Als centraal document in de jaarlijkse P&C-cyclus richt de aandacht zich hierbij sterk op de opzet van de begroting, waarmee jaarlijks de vastlegging van de concrete afspraken tussen Staten en College plaatsvindt, met de bijbehorende autorisatie van de inzet van de (financiële) middelen.

Werkconferentie

Ter voorbereiding op haar advies nodigt de werkgroep programmabegroting alle Statenleden uit kritisch te kijken naar een selectie uit de P&C-stukkenstroom van het kalenderjaar 2010. Op 19 januari jongstleden vindt een werkconferentie plaats. De aanwezige Statenleden bespreken de informatieverstrekking over het onderwijskansenbeleid en het

¹ Ingesteld door de commissie BFE, bestaande uit Statenleden afkomstig uit alle zes Statenfracties, en onder het interim-voorzitterschap van de heer A. Huizing.

² Waarbij de relaties tussen beleidsdoelen en activiteiten expliciet worden gemaakt.

bedrijventerreinenbeleid aan de hand van een checklist met tien aandachtspunten. Op diverse onderdelen zijn de deelnemende Statenleden³ tevreden over de huidige informatieverstrekking. Zo is er tevredenheid over:

- de begroting in een oogopslag
- de discussie over begrotingsvoorstellen voor het volgende jaar in het kader van de Voorjaarsnota
- de opname van de twee grote programma's (RSP en Versnellingsagenda) in de programmabegroting
- het hanteren van stoplichtkleuren in de jaarstukken
- de inhoudelijke onderbouwing in de Statenstukken van het onderwijskansenbeleid en het bedrijventerreinenbeleid

Op andere onderdelen zijn er mogelijkheden tot verbetering, zoals bij:

- het in heldere taal benoemen van de feitelijk geboekte voortgang
- het verwijzen naar de relevante Statenstukken uit het verleden
- het tijdig toezenden van aangekondigde voortgangsrapportages

Behalve probleemsigalerend is op de werkconferentie gekeken of voorstellen tot verbetering uitvoerbaar zijn.⁴ Van te voren heeft de werkgroep programmabegroting acht verbetervoorstellen op papier gezet. Tijdens de werkconferentie hebben de Statenleden daar vijf verbeterpunten aan toegevoegd. Op basis van de groslijst met 13 verbetervoorstellen zijn vier aanbevelingen geselecteerd. Het betreft aanbevelingen waarover tijdens de werkconferentie consensus blijkt te bestaan en die in de praktijk uitvoerbaar zijn. De rode lijn is om meer gebruik te maken van informatie die reeds op het provinciehuis aanwezig is.

Aanbevelingen

precieze projectinformatie

1. GS dienen bij elk (meerjarig) project het specifieke doel en de geplande einddatum te noemen
2. GS dienen voor elk voorgenomen of lopend meerjarig project in de begroting- of verantwoordingsinformatie precies aan te geven in welk stadium het project zich bevindt
3. GS dienen in de informatieverstrekking aan te geven: in welk stadium het bestuurlijk overleg zich bevindt; in welk stadium de fysieke projectplanning zich bevindt. De informatieverstrekking dient zich niet te beperken tot "het budget is gecommiteerd" of "het budget is (nog niet geheel) uitgeput"
4. Verfoei als Statenlid het gebruik van wollige taal bij de beschrijving respectievelijk verantwoording van een meerjarig project
5. Als een (tussen)rapportage over een project is aangekondigd, bewaak de termijn waarop GS deze terugkoppeling moeten geven

³ In totaal hebben dertien Statenleden via een vragenlijst een oordeel gegeven over de bestaande informatiestroom en suggesties gedaan ter verbetering van gesignaleerde tekortkomingen.

⁴ Op de werkconferentie waren ook aanwezig: de Gedeputeerde Financiën, twee medewerkers van het team financiën en de beide beleidsmedewerkers die op ambtelijk niveau de Statenstukken opstellen over onderwijskansenbeleid en bedrijventerreinenbeleid. Bij de vraag of bepaalde verbetervoorstellen uitvoerbaar zijn, heeft de werkgroep programmabegroting zich vooral op hun oordeel gebaseerd.

koppelen P&C-documenten en Statenstukken

1. In begrotings- en jaarstukken (P&C-stukken) geven GS duidelijk aan in welk Statenstuk het beleid is vastgelegd (en verder wordt uitgewerkt) en in welke Statenstukken over de voortgang zal worden of al werd gerapporteerd
2. In de Statenstukken geven GS duidelijk aan in welk (begrotings)programma en onder welke (begrotings)prioriteit de uitgaven en doelbereiking ten behoeve van dat beleid worden voorgesteld dan wel verantwoord
3. In de Statenstukken en in de P&C-documenten bedienen GS zich van een gelijke woordkeuze
4. GS zorgen dat in de digitale versie van Statenstukken en P&C-stukken door middel van hyperlinks zonder moeite kan worden gezocht naar voorliggende documenten in zowel de beleidsvorming (Statenstukken) als de bekostiging (P&C-stukken).

prestaties gesubsidieerde instellingen

1. GS dienen wanneer de uitvoering van het provinciale beleid is neergelegd bij gesubsidieerde instellingen over deze op afstand geplaatste uitvoering en de resultaten daarvan te rapporteren aan PS⁵
2. Wanneer Statenleden na de aanbevolen verbetering van de informatievoorziening over de prestaties van de gesubsidieerde instellingen, twijfel hebben over de effectiviteit van de door deze instellingen gekozen aanpak, kunnen zij aan de Noordelijke Rekenkamer het verzoek doen de effectiviteit van de door de gesubsidieerde instelling gekozen aanpak te onderzoeken

afwijkingen vastgesteld beleid

1. Doet zich tijdens de uitvoering een grote afwijking⁶ voor ten opzichte van de door PS vastgestelde programmabegroting, dan dienen GS deze afwijking onverwijld te melden aan PS
2. GS dienen PS met betrekking tot (kleinere) afwijkingen van de programmabegroting te informeren via de (eerstvolgende) bestuursrapportage
3. Wanneer het bij de startnota (het eerste Statenstuk) niet mogelijk blijkt het beleidskader *smart* te formuleren⁷, dienen GS aan PS een nadere toelichting te geven zodra dat beleidskader nadere uitwerking krijgt (bijvoorbeeld in overleg met maatschappelijke organisaties). Deze nadere toelichting kan mondeling worden gegeven
4. Om vast te stellen of u als Statenlid tijdig werd geïnformeerd over financiële afwijkingen in het gevoerde beleid, moet u elk jaar toetsen of er verschillen zitten tussen de afwijkingen die werden gepresenteerd in de laatste bestuursrapportage en de veranderingen die worden gesignaleerd in de door uw accountant gecontroleerde jaarrekening
5. Besteedt voor het beleid in uw portefeuille aandacht aan de verschillenanalyse in het betreffende programmaonderdeel van de jaarrekening: dit vergroot niet alleen uw inzicht

⁵ In het kader van de subsidieverordening verstrekken de gesubsidieerde instellingen gedetailleerde prestatie-informatie aan GS. Deze prestatie-informatie wordt door GS gewogen. De jaarverslagen van de gesubsidieerde instellingen zijn onvoldoende beknopt en soms onvoldoende objectief. De Statenleden hechten veel waarde aan de beleidsprestaties van de gesubsidieerde instellingen. De gesubsidieerde instellingen houden zich bezig met maatschappelijke vraagstukken van groot belang.

⁶ Meer dan vijf ton.

⁷ Het streven is "*smart at the start*". Dit uitgangspunt is in de provinciale praktijk niet altijd te verwezenlijken.

in de doelmatigheid van het beleid: het scherpt uw oordeel over de kwaliteit van de aan u verstrekte informatie

6. Wanneer PS instemmen met een meerjarige reservering van een budget voor een bepaald doel, toets dan of de doeleinden van deze reservering scherp geformuleerd zijn: indien GS in een later stadium voorstellen ten laste van deze reserve uitgaven te doen, toets dan of deze uitgaven (concrete onttrekking) passen bij de doelen waarvoor het fonds (de reserve) in het leven werd geroepen

Ter toelichting:

Op dit moment krijgen Statenleden over vrijwel elk beleid informatie langs twee kanalen. Het ene kanaal is gericht op de korte termijn en sterk ingestoken vanuit de financiële jaarcyclus, kent een strak jaarritme en wordt aangeduid als de P&C-cyclus.

Het andere kanaal is meer beleidsinhoudelijk en veelal gericht op de langere termijn, kent lossere cycli met een variabele tijdsduur en periodes die niet noodzakelijkerwijs samenvallen met een bestuursperiode; een dergelijke cyclus kan worden aangeduid als de beleidscyclus.

In de P&C cyclus gaat het vooral om het programmeren van de activiteiten in het kader van de doelen waarvoor uitgaven mogen worden gedaan en de autorisatie door de Staten van deze uitgaven (machtiging aan het College, de tussentijdse rapportage van de uitvoering gedurende het jaar en de verantwoording van de beleidsuitvoering. De jaarcyclus begint in beginsel met kaderstelling door de staten in de voorjaarsnota.

In de beleidscyclus gaat het in beginsel om de beleidsontwikkeling voor de langere termijn en de evaluatie om de ontwikkeling, uitwerking en verantwoording van het gevoerde beleid gerelateerd aan de maatschappelijke problemen en wensen en de op die basis geformuleerde beleidsdoelen. Het belangrijkste criterium in deze beleidsnotacyclus is effectiviteit: pakken we het juiste probleem aan; werkt de gekozen aanpak wel; en is de bijdrage die de provincie daaraan levert effectief. Binnen de beleidscyclus komen ook vormen van programmering voor (uitvoeringsprogramma's) die vaak een overlap hebben met de programmering in het kader van de P&C-cyclus; hier is sprake van een afstemmingsvraagstuk, in de tijd, in instrumenten en in informatie.

Omdat het provinciale beleid zich regelmatig bedient van (gesubsidieerde) activiteiten van instellingen en/of gemeenten behoort zowel bij de ontwikkeling en uitwerking als bij de verantwoording van het provinciale beleid aandacht te worden besteed aan de activiteiten van deze gesubsidieerde instellingen of de gemeenten waarmee afspraken zijn gemaakt.

Het verwerken van deze verantwoordingsinformatie behoort te worden opgepakt door de beleidsafdelingen en kan worden gerapporteerd in de (sectorale) tussenrapportages. Doordat de Statenleden in deze Statenperiode niet goed werden geïnformeerd over de geleverde prestaties op het uitvoerende niveau is er een blinde vlek ontstaan: en wordt er te weinig informatie gegeven over de grote maatschappelijke effecten van het door de provincie bekostigde beleid.

Aan het begin van elke Statenperiode wordt aan Statenleden een oriëntatiecursus aangeboden over het lezen en gebruiken van de P&C-stukken. De leden van de werkgroep programmabegroting vinden voortzetting van deze traditie van groot belang en bevelen deze cursus aan bij alle nieuwe Statenleden.

Verslag van Werkconferentie

Meer profijt van de planning- en control documenten in 2011-2015

Aanwezig:

J. Baltes, H. van de Boer, E. Bos, A. Bosch, S. Buissink, B. Evers, R. Fokkens, R. Haverkate, M. Herweijer, H. Hornstra, A. Huizing, S. de Jong, J. Kaal, A. Kerstholt, H. Kleinjan, K. Kuipers, G. Smith, M. Stijkel, A. van der Tuuk, en J. Vlietstra.

Alleen vragenlijst toegezonden: M. Berends.

Woensdag 19 januari, 10.00-13.00 uur, locatie: De Bonte Wever, Assen

Opening

De voorzitter van de werkgroep programmabegroting, de heer A. Huizing, opent de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom. Het doel van de werkconferentie is vast te stellen of de Statenleden vinden dat ze de afgelopen periode voldoende informatie hebben gekregen vanuit de P&C-stukkenstroom: dus de stukkenstroom die begint met de begroting (zowel productenraming als programmabegroting) en wordt gevolgd door bestuursrapportages, voorjaarsnota en jaarstukken (zowel jaarverslag, jaarrekening als productenrealisatie). Er is in het verleden al veel gedaan bij de provincie Drenthe om de informatievoorziening te verbeteren: maar wellicht zijn er mogelijkheden om in de volgende Statenperiode daar nog een schepje boven op te doen. We zijn bij elkaar om verbeteringen voor te stellen. Maar niet elke verandering is een verbetering: we moeten dus ook kritisch zijn ten aanzien van onze eigen aanbevelingen.

De werkwijze is dat eerst zal worden gekeken naar de informatie die betrekking had op het onderwijskansenbeleid, daarna zal worden gekeken naar de informatie die betrekking had op het bedrijventerreinenbeleid. Daarna zal een achttal conceptaanbevelingen die de werkgroep programmabegroting ontwikkeld heeft, ter beoordeling worden voorgelegd.

Een achttal aanwezigen heeft van te voren een vragenlijst beantwoord waarin ze commentaar gegeven hebben op de kwaliteit van de stukken zoals deze in 2010 aan hen werden aangeboden. Aan hen (dus de invullers van de vragenlijst) zal steeds als eerste om een beoordeling worden gevraagd.

Casus 1: Onderwijskansenbeleid

I.

De eerste spreker stelt dat hij graag in staat wordt gesteld de voortgang van het beleid(sresultaat) te volgen: dus eerst een nulmeting (bijvoorbeeld ten aanzien van het aantal zwakke scholen) en dan vervolgens de resultaten per jaar(schijf).¹

¹ In de P&C-stukken over 2010 wordt de nulmeting inderdaad gemist. Maar er is wel een nulmeting voorhanden: een rapport van de Onderwijsinspectie. Verder wordt er jaarlijks informatie verstrekt over de voortgang: en wel in de zogeheten Onderwijsmonitor die jaarlijks verschijnt. Aan deze informatiebehoefte wordt dus al voldaan. Maar niet in de P&C-stukken.

In reactie hierop wordt gesteld dat het eerste doel van het onderwijskansenbeleid is om de Drentse leerlingen op het landelijk gemiddelde te krijgen en dat het tweede doel is om het aantal zwakke scholen tot nul terug te brengen. De doelstelling is niet alleen gekoppeld aan een vervelende startsituatie (probleem toen), maar wordt ook gekoppeld aan een bewegende omgeving (landelijke gemiddelde; aantal zwakke scholen). Ook zonder nulmeting kan worden bekeken of we het landelijk gemiddeld al hebben gehaald.

De tweede kanttekening is dat deze spreker graag wordt geïnformeerd over de resultaten van bepaalde onderwijsvernieuwingsprojecten. Deze informatie bereikt de Statenleden niet, maar is deels wel beschikbaar. De projecten kennen een evaluatieverplichting en daaraan wordt ook voldaan.

Er wordt echter opgemerkt dat enige tijd geleden de betreffende Statenleden (die het onderwijskansenbeleid in hun portefeuille hebben) uitvoerig zijn geïnformeerd over de pedagogische strategieën die bij deze projecten worden gevolgd.²

De eerste spreker brengt daar echter tegen in dat er voor elke onderwijsstrategie wel een enthousiaste propagandist kan worden gevonden en dat we op basis van hard materiaal moeten vast stellen of de vele beloftes wel worden waargemaakt.

Een van de reacties is: *“we moeten onze kennis met de andere 11 provincies delen, zodat in Nederland niet twaalf keer het wiel uitgevonden hoeft te worden.”* Hier wordt dus gesteld dat Drenthe als proefgebied te klein is om de juistheid van onderwijsstrategieën uit te testen: zoiets moet gebeuren op landelijke schaal: hier ligt een taak voor het Ministerie en de universiteiten die deze taak overigens ook oppakken. Van deze evidence based pedagogische inzichten kan de provincie vervolgens gebruik maken bij het ontwikkelen van haar beleid.

II.

De tweede spreker wil vooral minder wollige informatie:

“Stukken die ik tegenkom in de krant, kan ik nergens plaatsen in mijn controlerende functie. Dat vind ik een kwalijke zaak. Ik moet het kunnen benoemen, dat mis ik”.

Het voorstel is de scholen die niet goed presteren gewoon bij naam te noemen. Dat gebeurt ook in de media. Van de volksvertegenwoordiger wordt verwacht dat deze de zaak bij de naam noemt en er niet omheen draait.

De reacties lopen uiteen. Sommige aanwezigen vinden dat het niet aan gaat om de namen van de betreffende, zwak presterende scholen te benoemen. Anderen vinden dat de namen juist wel bekend moeten worden gemaakt.³

De rapportages van de Onderwijsinspectie voor alle Nederlandse scholen zijn openbaar: elke ouder kan zich informeren over het kwaliteitsoordeel van de inspectie over de scholen in de buurt.

De vraag rijst wie de (beschikbare) exacte informatie over de prestaties van de individuele Drentse scholen – op basis van de beschikbare databestanden - overzichtelijk op

² Inderdaad zijn er evaluaties van afzonderlijke onderwijsexperimenten in Zuid-Oost Drenthe beschikbaar. Maar de vraag rijst wel of de Statenleden op dit detailniveau willen worden geïnformeerd. Hierover later meer.

³ Deze laatste sprekers hebben dus positieve verwachtingen van *naming and shaming*.

een rij moet gaan zetten? Is dat een taak voor het Statenlid zelf?⁴ Is dat een taak voor de regionale pers? Of is dat een taak van de Statengriffie of de afdeling onderwijs van de GS-organisatie? Op dit punt wordt tijdens deze sessie geen consensus bereikt.

III.

De derde spreker die de vragenlijst van te voren heeft ingevuld, is erg positief over de informatieverstrekking met betrekking tot het onderwijskansenbeleid. Deze spreker refereert daarbij aan de nota's vanuit de sector onderwijsbeleid⁵ en een afzonderlijke bijeenkomst waarin de argumenten achter de gehanteerde pedagogische strategie werden toegelicht.

Terwijl deze spreker deze informatie van groot belang vindt zowel om kaders te stellen (welke aanpak wordt gevolgd) als om te controleren, stellen andere Statenleden die op dit terrein geen woordvoerder zijn, dat ze niet op de hoogte gesteld hoeven te worden van de onderliggende pedagogische theorieën.

Waar bij hen wel behoefte aan bestaat, is aan informatie over de relatie van de provincie tot het schoolbestuur. Geven de gesubsidieerde scholen wel alle informatie door voor de onderwijsmonitor?

IV.

De vierde spreker stelt dat er al veertig jaar lang door de provincie extra geld wordt uitgegeven aan veelal dezelfde zwakke scholen. Heeft die financiële ondersteuning de prestaties van deze scholen nu wel of niet daadwerkelijk verbeterd? Hoe zou een zeer zwakke tot zwakke school nu worden ingeschaald wanneer we al die jaren geen financiële ondersteuning hadden geboden?

Dit is de centrale effectiviteitsvraag. Een vraag die zich zou lenen voor een eenmalig Rekenkameronderzoek. Niemand van de aanwezigen trekt de relevantie van deze vraag in twijfel. Het is echter niet direct een vraag die kan worden beantwoord binnen de reguliere P&C-cyclus. Dit is een vraag die om een apart onderzoek vraagt.⁶

Wel wordt in reactie op de vraag naar het effectiviteitonderzoek gesteld dat de gesubsidieerde scholen zich moeten verantwoorden en dat deze rapportages onderling worden vergeleken. Van deze onderlinge vergelijking zou een positief effect uitgaan. En het zelfde kan worden gesteld ten aanzien van het toezicht van de Onderwijsinspectie. Dit toezicht zou

⁴ In het katern Schoolprestaties van Trouw, zaterdag 18 december 2010, staat voor alle middelbare scholen in Drenthe het meest recente eindoordeel van de inspectie vermeld. Daar blijkt bijvoorbeeld dat een van de HAVO-opleidingen een 4 scoort, terwijl een WVO-opleiding een vijf scoort, en vier VMBO-kaderopleidingen een vijf scoren. Op de website van de Onderwijsinspectie kan van elke school in Nederland het laatste inspectierapport worden gedownload, ook dat van de basisschool.

⁵ Het Statenstuk en de beide voortgangsrapportages.

⁶ Bijvoorbeeld een rekenkameronderzoek of een zogeheten artikel 217a onderzoek naar de doelmatigheid van het door GS-gevoerde bestuur.

ook een positieve werking hebben.⁷ Meer recent wordt gesteld dat benchmarking prikkels bevat om tot verbetering te komen. Laten we daar gebruik van maken.

Conclusies

Op het terrein van het onderwijskansenbeleid is – objectief gezien - veel monitorinformatie beschikbaar, zowel vanwege de Onderwijsinspectie als door middel van de eigen Onderwijsmonitor.

De woordvoerders op dit terrein volgen deze informatie. Daarbij steunen ze meer op de informatie vanuit de sector: het Statenstuk, de voortgangsmonitor, dan op de P&C-stukken. De andere Statenleden volgen deze informatie in veel minder mate.

Ondanks al deze voortgangsinformatie zijn de meeste Statenleden niet overtuigd van de effectiviteit van het gevoerde beleid: Neemt het leesniveau wel toe, neemt het taalniveau wel toe, nemen het aantal zwakke scholen wel af?

Over deze cruciale vraag geven de vele P&C-documenten slechts zeer indirect antwoord: hoewel er veel gegevens beschikbaar zijn en de ontwikkelingen ook niet echt negatief zijn. Er is dus alle reden voor de GS-organisatie om meer precieze informatie te geven over de geboekte resultaten.

De inhoud van het Onderwijskansenbeleid is redelijk verontwikkeld. Er zijn duidelijke doelen, er is een doordachte pedagogische aanpak. Maar het wordt in de P&C-stukken niet erg duidelijk over het voetlicht gebracht. Uit de vragenlijsten blijkt dat er bij Statenleden vragen zijn over “wat is precies de aanpak die we in dit beleidsterrein volgen en hebben we de doelen wel helder vastgelegd?” De beleidsaanpak kan de in de P&C-stukken beslist duidelijker worden verwoord.

Hoewel het beleid in deze sector *smart* geformuleerd is (duidelijke doelen en een uitwerking van de gevolgde (pedagogische en organisatorische) aanpak) en de informatievoorziening ook goed op orde is (jaarlijkse monitor en backup door onderwijsinspectie) ontbreekt op dit moment de drijfveer om scherp te rapporteren:

- hoeveel en welke scholen zijn nog steeds zwak?
- hoe groot is nog de afstand in het begrijpend lezen ten opzichte van het landelijk gemiddelde?
- hoe groot is nog de afstand in het rekenvermogen van de leerlingen ten opzichte van het landelijke gemiddelde?

Aanbeveling:

1.

Het meest centraal is de oproep aan de GS-organisatie om preciezer, zakelijker en minder verbloemd te rapporteren. Alle voorwaarden zijn vervuld: goede monitoring en doordacht beleidskader.

⁷ De opmerking wordt tijdens deze sessie door niemand weersproken. Maar er is een uitvoerige literatuur waarin schoolmanagers klagen over de vele verantwoordingsinformatie die zij voor de inspectie en voor financiers moeten geven en waar nooit wat mee wordt gedaan.

Bij de aanwezige Statenleden bestaat het beeld dat een dergelijke meer scherpe wijze van beoordeling een positief effect zal hebben op de schoolbesturen: dus zal werken als een “wake up call”.

Ter illustratie een formulering die erg zou worden gewaardeerd:

“Van de honderd scholen in het onderwijsstimuleringsproject zijn er nog 7 die onder de maat presteren. We hebben deze 7 scholen goed in beeld. Ons doel voor het volgende jaar is dat geen van deze 7 scholen meer behoort tot de categorie zeer zwak.”

2.

Los daarvan kan bij blijvende twijfel aan de effectiviteit van het gevoerde beleid de Rekenkamer worden gevraagd om het Onderwijskansenbeleid door te lichten op het effect van de subsidiering.

3.

Bij de Statenleden bestaat algemeen de opvatting dat het systeem van toezicht (door de inspectie) en verantwoording door de scholen van wat er met de ontvangen subsidies is gedaan, positief werkt en dat dit systeem van verantwoording en beoordeling⁸ dus ook in alle openheid moet worden toegepast.

4.

Als de onderwijsmonitor uitkomt, geef dan via een korte mail (inclusief URL) aan dat het rapport nu beschikbaar is.

Casus 2: Herstructurering Bedrijventerrein

Van het beleid gericht op het vitaliseren van bedrijventerreinen moet worden gezegd dat het in verschillende beleidsectoren en programma's een belangrijke rol speelt. Er is een ruimtelijke component en daarom is het nieuwe Omgevingsplan van grote betekenis. Maar de vitalisering van de bedrijventerreinen speelt ook een grote rol in het economische beleid en dan is het Regionaal Specifiek Pakket en het beleid gericht op het versterken van de kenniseconomie van groot belang.

I.

⁸ Door een van de Statenleden wordt in dit verband verwezen naar het Hawthorne effect. Het Hawthorne-effect refereert aan het effect van een interventie op een onderzochte werknemer, dat uitsluitend te wijten is aan het feit dat deze aan een onderzoek meedoet. Het effect is meestal positief; mensen gaan meer produceren of rapporteren minder klachten, los van de interventie zelf. Het effect is ook van toepassing op processen, bijvoorbeeld productieprocessen, waarbij het enkele feit dat er meer aandacht van het management voor een bepaald proces is er al voor zorgt dat het proces beter gaat lopen. Het louter meedoen aan een (nieuwe) activiteit in een team zou een soortgelijk positief effect hebben op de resultaten. Door mee te doen aan iets bijzonders voelt het team zich daardoor bijzonder en maakt er iets bijzonders van. De positieve resultaten hebben dan weinig te maken met de teambeloning maar veel meer met het meedoen aan 'een experiment'. Positieve resultaten kunnen daardoor wel een slechts tijdelijk effect zijn.

De eerste spreker stelt dat de provincie op dit terrein de regie voert en dat de provincie in hoge mate afhankelijk is van de gemeenten die een directer contact met de bedrijven en de eigenaren onderhouden. Gemeenten hebben soms andere plannen dan de provincie. Als Statenlid krijgen we informatie over wat de insteek van de provincie is en hoe het overleg vanuit het perspectief van de provincie al dan niet voortgang maakt. Maar we worden eigenlijk niet geïnformeerd over de positie die de belangrijke tegenspeler, de gemeente, in dit overleg inneemt. Soms maken gemeenteraden bepaalde voorbehouden op de afspraken die de provincie met de gemeente maakt. Daarover krijgen we als Statenleden geen informatie.

Geen van de aanwezigen weerspreekt deze constatering. Maar daarmee is nog niet duidelijk hoe door GS in deze informatiebehoefte kan worden voorzien.⁹

II.

De tweede spreker stelt dat sectornota's (zoals ten aanzien van het bedrijventerreinenbeleid) een looptijd hebben van 10 jaar. De rekening en begroting keren jaarlijks terug. Dat is dus informatie op korte termijn. Een belangrijke vraag is dus hoe combineer ik uitwerkingen (begroting) en terugkoppelingen (bestuursrapportages) die gericht zijn op de korte termijn terug naar het beleidskader (de koers) dat is gericht op de lange termijn? *Want anders krijg je de situatie dat het lange termijn overzicht mist.*

Verder zien we bij dit beleidsterrein (maar ook bij het vorige beleidsterrein) dat enerzijds het collegeprogramma van belang is (programmaprioriteit) maar dat anderzijds ook een geldstroom vanwege het Ministerie (een bepaalde specifieke uitkering) een belangrijke drijfveer vormt. Hoe breng je in zo'n geval de verschillende draden bij elkaar?

Het antwoord dat de spreker geeft op beide vragen is een doorlinksysteem. Bij het raadplegen van een document dat op een bepaald begrotingsjaar betrekking heeft, is het dan eenvoudig om terug te gaan naar voorgaande jaren. Bijvoorbeeld om te bezien hoe in deze voorgaande jaren de uitgaven, de prestaties of de doelbereiking was. Behalve doorlinken naar eerdere P&C-stukken zouden er ook dwarsverbanden dienen te zijn naar de relevante nota's in de sectorale beleidscyclus. Dus in dit geval naar de recent vastgestelde Omgevingsvisie of naar het Statenstuk waarin het bedrijventerreinenbeleid uiteen wordt gezet. Bij deze linking kan in toenemende mate gebruik worden gemaakt van het feit dat de meeste Statenleden stukken nazoeken via het Stateninformatiesysteem en veel stukken ook digitaal worden doorgelezen (en op trefwoorden worden doorgezocht).

Daarnaast houdt deze spreker een pleidooi voor het geven van korte en beknopte informatie: maximaal twee-A4. Sommige Statenleden vinden dit een zeer aantrekkelijke gedachte. Maar anderen betwijfelen of dit altijd mogelijk zal zijn. Er gelden vaste rapportage verplichtingen over uitgaven, afwijkingen, doelen, bereiken van doelen, en activiteiten. Dat kan niet altijd in

⁹ In een mondelinge toelichting kan de Gedeputeerde wellicht toelichten hoe de andere overlegpartners (met name de gemeente, en dan op zowel bestuurlijk als politiek niveau) op de voorstellen reageren. Maar in beginsel rapporteert het college aan de Staten over de door het college gevolgde lijn. Hoe de andere overlegpartners er in staan is iets dat het Statenlid kan achterhalen door contacten te onderhouden met de raadsleden of door het volgen van de plaatselijk pers. In een enkel geval kan een quick scan uitkomst bieden. Maar wanneer de provincie in haar beleidsstukken de strategie van de andere onderhandelingspartners zou gaan benoemen (en kwalificeren) zal dit ongetwijfeld leiden tot spanningen in de bestuurlijke verhoudingen.

twee A-4. Bovendien moet er ook sprake zijn van een overzicht: *je hoeft het weliswaar als Statenlid niet allemaal te lezen, maar het moet er – volgens de accountant – wel allemaal staan.*

III.

De derde spreker stelt dat de doelen van het project Herstructurering Bedrijventerrein beter meetbaar zijn dan de doelen van het Onderwijskansenbeleid.¹⁰ Maar juist bij het beleid gericht op Herstructurering Bedrijventerrein moet het Statenlid op zoek naar informatie in allerlei, verschillende documenten:

“Zo is bepaalde informatie niet terug te vinden in de Omgevingsvisie. Daar gaat voor mij dan wat fout. Het toegekende bedrag wordt wel vermeld, maar bij de productenraming staan de vijf concrete terreinen niet vermeld. Wanneer ik ergens op bezoek ga, ontbreekt het mij aan een A4-tje op basis waarvan ik kan zeggen: dit was de afspraak. Ik zou het graag zo zien: bij de indeling van de omgevingsvisie worden vier onderverdelingen aangehouden. Daaronder worden de betreffende terreinen vermeld, en vervolgens worden daar de afrekenbare doelen naast geplaatst. Op deze wijze gaan we tenminste van hetzelfde kader uit. Dat is nu niet het geval. Ik vraag dus uniformering en linking van rapportages: hoe staat deze rapportage in verbinding tot de vorige?”

Dat planning en verantwoording in zoveel mogelijk gelijke terminologie wenselijk is, wordt door niemand bestreden. De beleidsmedewerker bedrijventerreinen geeft een korte toelichting hoe beide rubriceringen zich tot elkaar verhouden. Maar geeft ook toe dat een meer uniforme terminologie mogelijk was geweest.

IV.

De laatste spreker houdt een pleidooi voor “smart at the start”. Dit wordt als streven algemeen onderschreven. Maar bij een beleidsterrein als het bedrijventerreinenbeleid is dat wel lastig. Want je bent als provincie erg afhankelijk van de medewerking die de gemeenten aan jouw provinciale beleid zouden willen leveren. Stel dat het niet lukt om in de eerste ronde (Statenstuk, programmabegroting) het beleidskader helder te formuleren. Wat dan?

In reactie wordt gesteld dat juist het instrument van de Bestuursrapportage een uitstekend middel is om door GS te laten zien hoe het beleid verder werd uitgewerkt. GS dient steeds de bereidheid te hebben het gevoerde beleid uit te leggen. Als dat beleid in samenspraak met gemeenten wordt ontwikkeld is de bestuursrapportage en de mondelinge toelichting daarop een geschikt middel om de nadere uitwerking toe te lichten.

Tenslotte stelt de discussiebegeleider het punt aan de orde dat veel Statenleden wellicht meer precies geïnformeerd zouden willen worden in welk stadium een bepaald revitaliseringsproject zich bevindt.

In reactie hierop wordt gesteld dat in het verleden veel aandacht werd besteed aan de vrijval van financiële middelen door gereserveerde middelen niet op het geplande moment tot

¹⁰ Dit is overigens niet de meest dominante mening. Drie van de vijf Statenleden die het vragenformulier hebben ingevuld stellen dat zij niet precies weten wat nu de beleidsdoelen zijn.

besteding konden worden gebracht. Een lastige problematiek. Daarvoor is een systeem van reserveringen ontwikkeld.

In reactie op deze tegenwerping wordt gesteld dat er meer is dan alleen toekennen (committeren) en tot besteding brengen van gelden. Daartussen zitten de fasen van bestuurlijk overleg, bestuurlijke afspraak, obstakel vrijmaken en tot aanbesteding overgaan. Over al deze fasen kan aan de Staten worden gerapporteerd. Een focus alleen op het geld zonder aandacht te besteden aan de stadia van planning en uitbesteding is te summier.

In reactie hierop wordt gesteld dat het ten aanzien van projecten niet alleen van groot belang is dat de projecten in de tijd worden gemaximeerd (einddata benoemen) maar dat er ook momenten worden afgesproken waarop over die projecten wordt gerapporteerd. Het bewaken van deze termijnen zou een taak van de Statengriffie – of in ieder geval van de Statenleden – moeten zijn. Als we afspreken dat er voor een bepaalde datum een rapportage over de voortgang ligt moeten we GS daar ook aan houden:

“In elk Statenstuk, zit al jaren een kopje: ‘evaluatie’. Ik wil er voor pleiten om, na iedere verkiezing van de Provinciale Staten, die kopjes volledig te screenen. In één Excel bestand kunnen we een overzicht maken van onderwerpen en het moment van evaluatie. Ik wil weten wanneer we er weer over gaan praten.”

Conclusie

De discussie in deze tweede ronde – over het bedrijventerreinenbeleid – draait om twee zaken: enerzijds over alle belangrijke zaken geïnformeerd willen worden, maar anderzijds niet ondergedompeld willen worden in een veelheid van informatie. De tweede spreker had het zowel over doorlinken van informatie (en zelf actief zoeken: meer informatie) als ook over korte rapportages van maximaal 2 A-4 (minder informatie). Hiermee is het dilemma geschetst: we willen actief op zoek om dingen te vinden: maar we willen niet worden overstelpt met zaken die we niet willen weten.¹¹

Dit dilemma bleef de discussie het gehele uur beheersen. De specialisten (de woordvoerders namens de fracties in dit dossier) wilden wel meer weten. Maar de generalisten (en de woordvoerders in de andere dossiers) vonden dat ze meer dan voldoende informatie ontvingen: uit drie sectoren¹² en uit de P&C-cyclus.

Bij de beantwoording van de van te voren gestelde vragen stelden de woordvoerders (specialisten) dat ze meer informatie wilden over de fase waarin de bekostigde projecten zich bevinden en dat ze meer wilden zien van de informatie die de gemeente over de voortgang leverde. Maar bij de generalisten kwamen precies het tegenovergestelde tegen: we krijgen nu al (meer dan) voldoende informatie.

¹¹ Maar als we actief op zoek gaan hopen we wel goede informatiebronnen aan te treffen. Dus moeten die worden aangelegd en onderhouden.

¹² Omgevingsbeleid, economisch beleid (zowel RSP als structureel) en de landschappelijke inpassing.

Aanbevelingen

- Maak meer gebruik van de mogelijkheden om door te linken naar bestaande documenten in de P&C-cyclus en naar relevante Statenstukken: Statenleden worden dan geholpen bij het zelf actief informatie opzoeken.
- Geef bij beslissingen om te monitoren steeds aan op welk moment de rapportage kan worden verwacht: bewaak deze termijnen en houdt er ook de hand aan.
- Laat GS in het kader van bestuursrapportages aangeven op welke punten er een nadere uitwerking is op terreinen waarbij het niet mogelijk was om in het kader van de Statennota of in het kader van de programmabegroting tot een scherp geformuleerd beleidskader te komen.

Hoe nu verder

In de werkmap zat een opsomming met acht verbeterpunten. Deze worden kort ter beoordeling aan de aanwezigen voorgelegd.

1.

Preciseren van de informatie ten aanzien van de stadia waarin het project zich bevindt. Deze aanbeveling kwam ter sprake in de casus over het bedrijventerreinenbeleid. Thans wordt er gerapporteerd over dreigende onderbesteding (en vrijval). Maar er zou ook gerapporteerd moeten worden over a) stand bestuurlijk overleg, en b) stand van de planvorming.

2.

Meer aandacht besteden aan de productenraming. Want er wordt tevens bezuinigd op bestaand beleid en daarop heb je een goed zicht nodig. De nummering van de programma's en de onderhangende producten sluit niet meer op elkaar aan.

Door medewerkers van het team financiën wordt gesteld dat er op dit moment geen samenhang meer is tussen de nummering van de programma's en prioriteiten in de programmabegroting en de producten in de productenraming. De productenraming wordt vernummerd naar de afdelingen van de GS-organisatie.

Het zou dus een beleidswijziging zijn wanneer de nummering van de producten weer een afgeleide wordt van de nummering van de programma's. Het is dus goed deze aanbeveling nog eens kritisch te bekijken: wordt zo de efficiency wel verhoogd?

3

Het koppelen van de Statenstukken met de P&C-stukken. In de beide cases kwam dit ter sprake. Over het algemeen wordt dit een vanzelfsprekendheid gevonden. Er zijn mogelijkheden dit te ondersteunen door door te linken.

4.

Het laten rapporteren over de beleidsproblemen en de beleidseffectiviteiten in de Statenstukken: de sectorale beleidsdocumenten. En te rapporteren over de uitgaven, de doelmatigheid en de prestaties in de P&C-stukken.

Aan de hand van het Onderwijskansenbeleid kwam dit onderscheid een aantal keren aan de orde. Enerzijds willen de Statenleden in de P&C-documenten graag eenvoudige informatie over aantal zwakke scholen en de taal- en rekenachterstanden van de kinderen van de geselecteerde basisscholen ten opzichte van het landelijk gemiddelden. Maar anderzijds vonden deze Statenleden ook dat de meer inhoudelijke vragen zoals: werkt de programmatische (pedagogische) aanpak en werkt de subsidiering meer zaken waren die aan de orde zouden moeten komen in de Statenstukken (de tussenrapportages en de workshops) dan wel in een afzonderlijk rekenkameronderzoek. Maar dus niet in de reguliere P&C-cyclus.

5

Gedeputeerde Staten moet, waar mogelijk, aangeven waar de beleidsruimte zit.

Dit punt werd verder niet bestreden. In de vragenlijsten gaven de Statenleden steeds aan het lastig te vinden de vrije beleidsruimte te vinden. Maar op de werkconferentie zelf is dit punt vrijwel niet aan de orde geweest.

6.

Als Statenlid zie je nooit wat van de rapportages die de gesubsidieerde instellingen opstellen. Deze stelling werd bestreden. De Statenleden ontvangen de jaarverslagen van de gesubsidieerde instellingen. Deze jaarverslagen bevatten veel informatie waarover deze aanbeveling gaat.

Maar er werd ook gesteld dat deze jaarverslagen erg verbloemend zijn en dat je als lezer veel moeite moet doen om de zakelijke prestatie-informatie daaruit te destilleren. Dus hier kan nog wel een slag worden gemaakt.

7.

De Statenleden verwachten dat GS spontaan rapporteren wanneer zich een beleidsafwijking voordoet. Ten aanzien van dit punt wordt opgemerkt a) dat we daarvoor al de bestuursrapportage hebben en dat er b: een motie is aangenomen dat elke beleidsafwijking van meer dan 5 ton onmiddellijk aan PS wordt gerapporteerd. Wel wordt opgemerkt dat PS actief moet zijn in het bewaken van de uitvoering van deze motie.

8.

Het achtste en laatste punt had betrekking op de wijze waarop vrij grote bedragen zonder expliciete (zonder smarte) doelformulering aan reserves worden toegevoegd. In zo'n geval dienen onttrekkingen aan PS te worden voorgelegd.

Ten aanzien van deze aanbeveling ontspint zich de nodige discussie.

Aan deze acht punten worden de punten toegevoegd die in de beide voorgaande sessies werden opgeworpen:

9

Het meest centraal is de oproep aan de GS-organisatie om preciezer, zakelijker en minder verbloemd te rapporteren. In die gevallen waar dat kan: wanneer er een goede monitoring is en wanneer het beleidskader goed doordacht is. Dat alles is bij het Onderwijskansenbeleid het geval. Dus: rapporteert. Bij de aanwezige Statenleden bestaat het beeld dat een dergelijke meer scherpe wijze van beoordeling een positief effect zal hebben op de schoolbesturen: dus zal werken als een “wake up call”.

10

Schakel bij blijvende twijfel over de effectiviteit van het gevoerde beleid de Rekenkamer in.

11

Maak meer gebruik van de mogelijkheden om door te linken naar bestaande documenten in de P&C-cyclus en naar relevante Statenstukken: Statenleden worden dan geholpen bij het zelf actief informatie opzoeken.

12

Geef bij beslissingen om te monitoren steeds aan op welk moment de rapportage kan worden verwacht: bewaak deze termijnen en houdt hier ook de hand aan.

13

Laat GS in het kader van de bestuursrapportages aangeven op welke punten er sprake is van een nadere beleidsuitwerking is, althans op de terreinen waarbij het niet mogelijk was om in het kader van de Statennota of in het kader van de programmabegroting tot een scherp geformuleerd beleidskader te komen.